

FIGENBLADET

- BLADET DER DÆKKER DET VÆSENTLIGSTE September 2011
nr. 52

Ramadanmiddag fejret på Christiansborg

Politikere i det danske folketing spiste sammen på muslimsk manér

Teologi på den anden side af gaden

Fakultetsleder på Menighedsfakultetet Jørn Henrik Olsen maner til be-sindighed i forbindelse med den mistede bachelorgrad i teologi

Skisma på grund af skilsmisser

I Kristkirkens sogn i Kolding er alle tre ansatte præster imod vielse af fraskilte. FigenBladet har kastet et blik på sagen

NYHEDER

- 3 | De personlige ceremonier
Bedøm din præst
Teologi får stort optag
- 4 | De fraskilte skiller kirken
- 5 | Multikulturen til debat
- 6 | Ramadanmiddag fejret på Borgen
- 7 | Folk diskuterer »folk«

INTERVIEW

- 8 | Teologi som akademisk fag og livsprojekt

INFORMATION

- 10 | Opslag: Bliv skribent på religionidanmark.dk
Ph.d.-forsvar: *Healing Accounts in Vita Antonii and Vita Hilarionis*
- 11 | Ph.d.-præsentation: Ny ph.d.-stipendiat i nanoetik ved Center for Bioetik og Nanoetik
Frokostmøder i Grundtvig Centeret og Center for SamtidsReligion
- 12 | Torvet: Hvem har spist af K. Olesen Larsen?
Reklame for Teoltryk
- 13 | Leder
Klummen

KRONIKKEN

- 14 | Reformatorisk Teologi

ANMELDELSER

- 16 | Gensyn med den kolde krig
- 17 | Religionsfilosofi, mellem to discipliner

REJSEBREV

- 18 | Katolsk ungdom i Spanien

UNDERHOLDNING

- 19 | Underholdning
FigenBladet spørger

KALENDER

- 20 | Spændende arrangementer

FIGENBLADET

– BLADET DER DÆKKER DET VÆSENTLIGSTE

REDAKTION PÅ FIGENBLADET NR. 52 | 2011

Redaktionslokale:

Bygn. 1442, lok. 210

Postadresse:

FigenBladet
Det Teologiske Fakultet
Tåsingegade 3
8000 Aarhus C

Telefon: 8942 2266

Mail: figenbla@teo.au.dk

Ansvarshavende chefredaktør:

stud.theol. Hans Nørkjær

Redaktionschef:

stud.mag. Lars-Kristian K. Nissen

Redaktionsmedlemmer:

stud.mag. Johan Christian Nord
stud.mag. Sofie Naia S. Fallesen
stud.mag. Signe Bønløkke Døllerup
stud.theol. Jacob Bech Joensen
stud.mag. Mette Møller Thomsen
stud.theol. Jens Aalling Skønager
stud.mag. Astrid Høegh Tyrsted
stud.mag. Helle Kjærulff
stud.mag. Alice Holding Laursen

hans_norkjaer@hotmail.com | 41170909

lkktratmann@gmail.com | 61370717

johan_nord@yahoo.dk

sofiesf@ofir.dk

signe123@ofir.dk

jacobbechjoensen@gmail.com

mette_moellerthom@hotmail.com

jens.skoenager@gmail.com

astridtyrsted@hotmail.com

h_kjaerulff@hotmail.com

alice@holding.info

Redigering af bladet er afsluttet
14. september 2011

FigenBladet 53 | 2011

Udkommer 14. oktober 2011

Deadline 1. oktober 2011

FigenBladet kan ikke tages til
indtægt for holdninger, der
kommer til udtryk på bladets
debatsider. Vi forbeholder os ret
til at forkorte indlæg.

ISSN: 16029976

De personlige ceremonier

ORD | JOHAN CHRISTIAN NORD

Flere og flere danskere ønsker i dag noget andet end det traditionelle kirkebryllup. Ved borgerlig vielse har parret selv mulighed for medbestemmelse i forhold til, hvor ceremonien skal afholdes, hvilket flere og flere benytter sig af. Haven, skoven eller stranden er blevet oplagte lokaliteter for den store dag. Når det gælder de kirkelige vielser, spores der den samme tiltagende omdendnu spinkle tendens. Der findes således frimenigheder, hvor man som medlem tilbydes at blive viet af menighedens præst, men uden for kirkebyg-

ningen. Eksempelvis tilbyder Sydfyns Frimenighed en vielsesceremoni, der efter parrets ønske kan foregå »til lands, til vands og i luften«, som det hedder på hjemmesiden www.bryllupspraest.dk, hvor alle de nødvendige oplysninger om den alternative vielsesform er at finde, inklusive anvisninger til udmeldelse af Den Danske Folkekirke. Det står enhver frit for mod betaling at indtræde i menigheden med henblik på udførelse af vielse, uanset om man bor på Sydfyn eller ej. Hjemmesiden linker i øvrigt til en anden side om afholdelse af personlige dødsceremonier efter samme møn-

ster. Måske kan de to ceremonier endda afholdes samtidig? Angående frimenighedens teologiske ståsted, gudstjenestekalender og andet deslige finder man ingen links.

Bedøm din præst

ORD | METTE MØLLER THOMSEN

I Kristeligt Dagblad kunne man for nylig læse om en ny tysk hjemmeside, www.hirdenbarometer.de, hvor man har mulighed for at bedømme den lokale præsts præstation ved gudstjenesten. Én af medstifterne, Fabian Ringwald, udtaler: »Kirken skal også kunne debatteres og har indtil nu været et slags helligt rum, der ikke på samme måde er blevet udsat for kritik som andre samfundsinstitutioner.« På hjemmesiden kan man give præsten både karakterer

og kommentarer, og formålet er ifølge Ringwald at skabe debat om præstens formidlingsevner. Over 50.000 personer har allerede været aktive på hjemmesiden, og adskillige tyske protestantiske kirkeorganisationer mener, at hjemmesiden kan have en positiv indflydelse på præsters arbejde. Den katolske kirke i Tyskland forholder sig omvendt negativt til initiativet, og den samme tendens gør sig gældende i Danmark. Informationschef i den katolske kirke i Danmark Niels Messer-Schmidt udtaler:

»Jeg kan ikke umiddelbart se formålet med at føre sådan en debat på nettet. Der er jo tale om et forhold imellem den pågældende præst og hans menighed.« Sognepræst i Brorsons Kirke på Nørrebro Per Ramsdal mener derimod, at en sådan hjemmeside kan styrke dialogen imellem præst og menighed, så gudstjenesterne kan blive bedre og kirkerne fyldte på længere sigt. En lignende dansk hjemmeside er dog ikke på tegnebrættet, så indtil videre er det kun de tyske præster, der står for skud.

Teologi får stort optag

ORD | JENS AALLING SKØNAGER

Den 22. august kunne teologi slå dørene op for næsten 100 nye studerende. Så mange studerende er det længe siden, at man har optaget på teologi i Aarhus. Det markerer, at faget endelig er kommet sig over kriseåret i 2008, hvor kun 36 studerende blev optaget. Allerede i sommeren havde Faculty of Arts meddelt, at interessen for teologi var stor, og at ansøgertallet var steget med 50%. Studieleder på uddannelsen, Peter Lodberg, mener, at der er flere

faktorer bag den store interesse: »Først og fremmest har vi været mere aktive i det opsøgende arbejde på gymnasier og højskoler,« udtaler han og tilføjer: »Og så er de seneste årgange af studerende blevet mere og mere aktive rent socialt, og de har været en enorm drivkraft i at skabe et endnu bedre studiemiljø på teologi. Det, tror jeg, har smittet af på søgningen.« Også i København havde teologi et godt optag på 137 studerende, hvor stort set alle var 1. prioritetsansøgere.

FOTO | ALICE HELDING LAURSEN

De fraskilte skiller kirken

I Koldings største sogn er det ikke længere muligt at blive gift, hvis man har fundet kærligheden for anden gang. Sognets tre præster ønsker alle ikke at vie fraskilte, og som en reaktion på dette har Københavns domprovst, Anders Gadegaard udtalt, at vielse af fraskilte bør være obligatorisk for alle præster. FigenBladet har kastet et blik på debatten om de omstridte fraskilte.

ORD | ASTRID HØEGH TYRSTED

For nylig ansatte Koldings største sogn, Kristkirkens sogn, en ny præst, der ligesom sognets øvrige to præster nægter at vie fraskilte. Den danske folkekirke har siden 1922 haft en fritagelsesparagraf, der har givet folkekirkens præster mulighed for at frasige sig at udføre kirkelige handlinger, hvis det strider imod deres personlige overbevisning. Rent lovmæssigt er der ikke noget til hinder for, at et sogn kun har ansat præster, som er imod vielse af fraskilte, men Anders Gadegaard mener, at paragraffen har udtjent sin pligt og bør afskaffes.

GRUNDTVIG UDEN CHANCER

Forslaget om en afskaffelse af fritagelsesparagraffen har skabt en del debat i Kristeligt Dagblad. Dele af kirkens højrefløj frygter, at Anders Gadegaards forslag kun er den første i en række af indsnævring af den teologiske rummelighed i folkekirken. Generalsekretær i Luthersk Mission og medlem af Kirkeministeriets udvalg 'Folkekirken og registreret partnerskab', Jens Ole Christensen, sætter spørgsmålstegn ved, om den foreslåede fritagelsesparagraf i henhold til vielse af homoseksuelle ligeledes blot er en midlertidig foranstaltning. Og en af de udskældte præster fra Kolding med tilknytning til Indre Mission, Jan Holm Mortensen, mener, at Anders Gadegaard med sit forslag prøver at lave en ny bekendelse, hvor kirkens frihedstanke og rummelighed underkendes til fordel for flertallets ønsker. Han udtaler til Kristeligt Dagblad: »Grundtvig ville ikke selv have haft en chance i sådan en "renset" folkekirke – for Grundtvig ville som bekendt heller ikke vie fraskilte i kirken.« For Anders Gadegaard vægter medlemmernes ret til kirkelig betjening derimod højere end den teologiske rummelighed. Han mener, at fritagelsesparagraffen i dag er en for høj pris at betale i forhold til kirkens medlemmer.

De medlemmer, der ønsker at blive gift for anden gang og møder en præst, der nægter at vie dem, bliver sårede og føler sig foragtede. »Rummeligheden overfor kirkens medlemmer må stå over den interne rummelighed i forhold til et fåtal af præsters personlige holdninger. Normen i folkekirken er i dag, at man vier fraskilte, og derfor behøver vi ikke længere en fritagelsesparagraf,« udtaler Anders Gadegaard til FigenBladet.

RUMMELIGHEDENS VENTILER

Fritagelsesparagraffen har ifølge religionsvidenskabelig adjunkt på Faculty of Arts ved Aarhus Universitet Marie Vejrup Nielsen fungeret som en ventil for kirkens rummelighed. »Rummeligheden skal ses som et mindretalshensyn, og paragraffen har gjort, at man fx kan rumme de mere konservative holdninger.« Hun mener, at begge fløje i debatten kæmper internt om det teologiske og eksternt for at stå som repræsentanter for det, de ser som medlemmernes bedste. »Anders Gadegaard vil argumentere for, at man mister kontakten til medlemmerne ved at beholde fritagelsesparagraffen, hvorimod blandt andre præster fra Kristkirkens sogn vil argumentere for, at det egentlig ikke er hverken det bedste for kirken eller for medlemmerne at støtte det at blive gift igen.« Konsekvensen af en afskaffelse af paragraffen kan ifølge Marie Vejrup Nielsen blive, at vi vil se flere konservative valgmenigheder. Men uanset hvad udfaldet af debatten om vielse af fraskilte bliver, tror Marie Vejrup, at vi fremover vil opleve en tendens til skarpere og skarpere udmeldinger fra de enkelte fraktioner i kirken. »Både internt i kirken, men også eksternt over for kirkens medlemmer vil de markere sig, så de fremover ved, hvem de skal gå til – fraskilte eller ej.«

FOTO | ALICE HELDING LAURSEN

Domprovst i København, Anders Gadegaard, mener, at den kirkelige betjening til kirkens medlemmer bør vægte højere end den teologiske rummelighed.

Multikulturen til debat

I hvor høj grad det danske samfund skal være multikulturelt er et betændt emne, der endnu engang er blusset op i den danske debatsfære som følge af hændelsen i Norge i juli måned. FigenBladet har bedt adjunkt ved Religionsvidenskab på Faculty of Arts ved Aarhus Universitet Marie Vejrup Nielsen om at tage temperaturen på multikulturalismens tilstand i Danmark og debatten derom.

er kristendom. Marie Vejrup Nielsen påpeger en tendens i det danske samfund til, at man, hvad enten man er positivt eller negativt indstillet overfor indvandring, er meget opmærksom derpå, og det er noget, der italesættes. »Danmark er ikke et multikulturelt samfund, da størstedelen af befolkningen ikke tænker de forskellige kulturer som parallelle, og de multikulturelt indstillede ikke er multikulturelle i deres liv,« påpeger Marie Vejrup Nielsen.

DEBATTEN RASER

En af debattens aktører er sognepræst og journalist Sørine Gotfredsen, der i kølvandet på hændelsen i Norge i juli måned skrev en meget omtalt og omdiskuteret kronik i Berlingske, hvori hun gjorde rede for, hvordan hun mener, at det multikulturelle samfund bør have sine begrænsninger.

Kronikken medførte, at debatten er blusset op, og multikulturalisterne og multikulturalismens modstandere har indtaget deres pladser i debatsfæren. »Multikulturalismen i Danmark er en offentlig debat, der foregår i medierne, hvor de to skitserede fløje danner en diskurs, der ud fra et sociologisk synspunkt har stor afstand til størstedelen af befolkningen, der ikke deltager i denne medialiserede debat,« mener Marie Vejrup Nielsen. Hun ser de to fløje i debatsfæren som fastlåste, da der for begge grupper ingen mellemposition er. »Det er hverken Sørine Gotfredsen eller multikulturalismen, der kommer til at bestemme, hvorvidt Danmark i sidste ende bliver multikulturelt. Sådan

er samfundet ikke. Historien tager sin gang af økonomiske og sociale årsager, globalisering etc.«

SMÅ SKRIDT MED SNABELSKO

Marie Vejrup Nielsen spør, at etniske danskere vil vænne sig til islam, og der vil komme en opblødning i samfundet, som med tiden vil være mindre opmærksom på indvandrere. »Vi vil komme til at se ramadanfejring i fjernsynet. Men det er kun bikulturelt, hvad med alle de andre kulturer?« spørger hun og uddyber: »På et tidspunkt får et multikulturelt samfund den valgmulighed, at ingen religion skal have en form for fortrinsret. Det er et problem i et land som Danmark, hvor folkekirken får særbehandling. Folkekirkemodellen vil være hæmsko for at sætte det hele frit, da en frisættelse vil betyde, at stat og kirke skal skilles ad.«

»Danmark er ikke et multikulturelt samfund, da størstedelen af befolkningen ikke tænker de forskellige kulturer som parallelle,« fortæller Marie Vejrup Nielsen til FigenBladet.

ORD | SIGNE DOLLERUP

Salatskål, kulturel mosaik, artiskok, regnbue, blandede bolcher etc. Billederne er mange, når debattører og forskere søger at illustrere det multikulturelle samfund. »Et samfund er multikulturelt, når mere end én kultur bliver taget som en naturlig del af det pågældende samfund, og forskellighederne kulturerne imellem ikke italesættes, da der i sådan et samfund ikke eksisterer et skel mellem os og dem,« forklarer Marie Vejrup Nielsen til spørgsmålet om en sociologisk definition på multikulturalisme. Hun nævner USA som et eksempel på et multikulturelt land, hvor man tager for givet, at landets indbyggere kan have et hvilken som helst kulturelt fundament, selvom baggrundskulturen

Ramadanmiddag fejret på Borgen

Den 22. august blev en ramadanmiddag afholdt på Christiansborg. Formålet med middagen var at skabe dialog og diskussion mellem politikere, organisationer og religioner. Med afsæt i denne sag har FigenBladet kastet et blik på ramadanen i den private og offentlige sfære.

ORD | SOFIE NAIJA STENAGER FALLESEN

Den muslimske ramadanmåned er nu slut, og muslimerne er begyndt at vende tilbage til dagligdagen. De seneste tre år har man på en vilkårlig dag under ramadanmåned indbudt til middag i folketingets regi: »Der er ikke nogen særlig grund til, at man holder ramadanmiddag på Christiansborg, udover at det er et centralt sted i København,« fortæller socialdemokratisk folketingsmedlem og indbyder Hüseyin Arac til FigenBladet. »Der bliver for eksempel også afholdt ramadanmiddag i Det Hvide Hus. Men kun i Danmark problematiserer man det.« Formålet med middagen i år var ifølge Hüseyin Arac at debattere emner som episoden i Norge, integrationen i Danmark og folkeoprør i Den Arabiske Verden: »Gæsterne blev inviteret til en debataften, hvor de kunne få en bid mad efter mødet,« fortæller han. »Men nogen bliver åbenbart meget allergiske, når man kalder en bid mad for ramadanmiddag.«

samkvem: »Disse er basale og nødvendige kategorier for menneskelivet og samfundets opretholdelse, og de bliver her sat i rituelt spil,« fortæller lektor på Faculty of Arts ved Aarhus Universitet Thomas Hoffmann og uddyber: »Netop den seksuelle afholdenhed er med til at markere en afstand til fortidens seksualliv, hvor man ikke havde ritualiserede restriktioner i forhold til kønslivet.

Man markerer således en forskel fra det hedensk seksuelle. Samtidig har afholdenheden og den relative lidelse et plot indbygget i sig, idet den hele tiden arbejder hen mod sin daglige afslutning og forløsning i måltidet og det glade seksualliv om natten.« Ifølge Thomas Hoffmann er det centrale i ramadanen netop den stærke kropslige dobbelttydighed og tiden: »Ramadanen får en særlig langsommelighed og udstrækning, som gør den markant. Det er en langstrakt, longue-durée, ritualisering,« udtaler han. Ramadanmåned er også en tid, hvor folk hygger sig med familie

og venner, og der bliver pyntet op i gaderne: »Det minder om danskernes juleaften, hvor børnene får gaver, og folk samles. Fastebrydningsmåltidet indtages hver dag og er en social begivenhed,« fortæller Thomas Hoffmann og understreger: »Ramadanen er for muslimer et udeliv, hvor man ser et intensiveret socialt samvær.«

HA' DIN KUFFERT PARAT

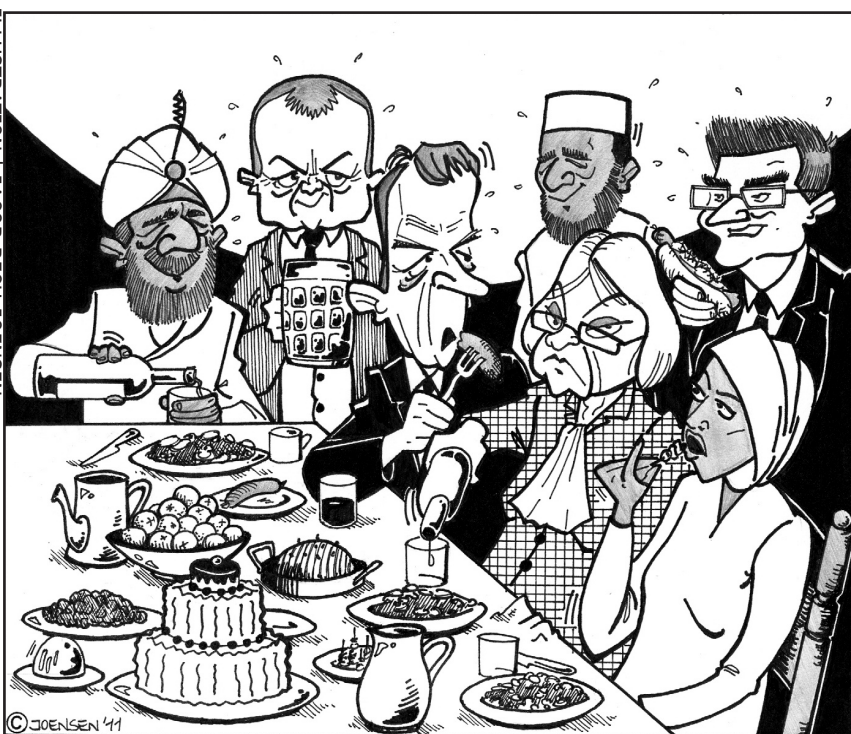
Ifølge Thomas Hoffmann kan ramadanen betones som en mere kontemplativ spirituel øvelse. Hvor nogen bruger tiden på hygge med familien, isolerer andre sig i moskeen og hengiver sig til bøn og intensiv koranlæsning: »Der vil selvfølgelig være mangeartede tolkninger og udlægninger af, hvordan det skal gøres alt efter hvilken retning og tradition, man skriver sig ind i,« siger Thomas Hoffmann. Somalisk sunnimuslim og arabiskstuderende fra Århus Ayan Yasin fortæller hendes tolkning af ramadanen til FigenBladet: »I slutningen af rama-

danen flyver jeg på lyserøde skyer, og det er som om, jeg er på opium,« udtaler hun og uddyber: »For mig er ramadanen en tid, hvor jeg får tid til refleksion og fordybelse i mit religiøse liv. Jeg læser et kapitel i Koranen hver dag og lovpriser Gud flere gange dagligt. Hver aften går jeg til moskeen for at bede nattebøn, og ofte er det så emotionelt, at både imamen og folk begynder at græde af lykke.« Ayan Yasin fortæl-

INTENSIVERET RELIGIØSITET

Ramadanen er den niende måned i den islamiske kalender, og er ifølge muslimsk tradition den måned, hvor Gud åbenbarede Koranen for muslimerne. Ramadanen er blandt andet en tid for intensiveret religiøsitet, koranlæsning, bøn og almisse, og her finder den islamiske faste sted. Fasten består i, at man fra dagry til skumring afholder sig fra føde, væske, tobak og seksuelt

ILLUSTRATION | JACOB BECH JOENSEN

Folk diskuterer 'Folk'

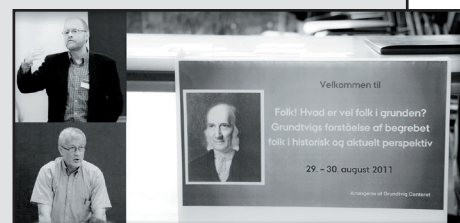
ORD | HANS NØRBJÆR

Grundtvig Centeret afholdt d. 29.-30. august konferencen 'Folk! Hvad er vel folk i grunden' om Grundtvigs syn på folk og nation. Grundtvig Centeret foretager som et tværfagligt forskningscenter tilknyttet teologi ved Aarhus Universitet forskning med udgangspunkt i en omfattende digitalisering af Grundtvigs Værker. På konferencen blev der kastet lys over Grundtvigs tanker om det nationale og nationalisme, set både ud fra hans samtid og nutiden. Konferencen er den anden i en række på fem, der afholdes i perioden 2011-2013. »Disse konferencer er arrangeret i forbindelse med digitaliseringen af Grundtvigs Værker, som foregår på Vartov i København disse år,« udtaler centerleder ved Grundtvig Centeret Michael Schelde. »Sigtet med konferencerne er at øge interessen for Grundtvigs værker. Parallelt hermed skabes der ny forskning både med fokus på Grundtvigs egne værker og på recepti-onshistorien. Med de fem forskningskonferencer aktualiseres Grundtvig således og sættes ind i en ny forskningstradition.«

ET TVÆRFAGLIGT CENTER

Med henblik på at finde oplægsholdere til disse konferencer er der nedsat et såkaldt fagkyndigt udvalg bestående af folk fra mange forskellige fag, bl.a. samfundsvidenskab, pædagogik, teologi og historie. Oplægsholderne, der var inviteret til konferencen, kom således også fra mange forskellige fag, og de forsøgte med forskellige indgangsvinkler at drøfte Grundtvigs forståelse af folk og nation, og perspektivere det til moderne tanker om det samme.

Konferencen viser det, som mange fremhæver ved Grundtvig: At han er en mangefacette-

ret skikkelse, der deltog i den generelle samfundsdebat på sin tid og ikke blot skrev teologiske, men også historiske, pædagogiske og poetiske værker. »Hele perspektivet for Grundtvig Centeret,« fortæller Michael Schelde, »er at vise bredden hos Grundtvig og gøre hans tanker tilgængelige for så mange som muligt, og med denne konference vil vi aktualisere ham både i dansk og internationalt perspektiv. Derfor er der også oplægsholdere fra andre lande end Danmark.« Næste forskningskonference finder sted den 24.-25. januar 2012 med temaet 'Den politiske brug af Grundtvig'.

FOTO | ALICE HELDING LAURSEN

»Jeg mener, at de gode effekter ved ramadanmiddagen langt opvejer de eventuelt filosofiske, teologiske kvababbelser, man kunne få over det,« udtaler lektor på Faculty of Arts ved Aarhus Universitet Thomas Hoffmann.

ler, at under ramadanen handler det særligt om at gøre gode gerninger: »Dette liv er som en terminal i en lufthavn. Dit fly kan gå når som helst, og derfor skal du hele tiden have din kuffert parat. Når gaten åbner, skal du af sted,« siger hun og forklarer: »Din kuffert er din faste, din bøn og dine gode gerninger.«

RELIGION PÅ CHRISTIANSBORG

Ramadanen er indenfor de senere år kommet ind i det politiske billede: »I de her dialog søgende, integrationsfremmende tider er der mange, der har set mulighed for at bruge det hyggelige fastebrydningsritual til at møde danskeren,« siger Thomas Hoffmann og fortæller, at fastebrydningsmåltidet, som er et centralt ritual i ramadanen, på mange måder er en oplagt anledning til social sammenkomst, som ikke er

ekskluderende for ikke-muslimer: »Man instrumentaliserer det til de dialogfremmende initiativer, hvor mennesker kan mødes og debattere.« Thomas Hoffmann fortæller, at det har man gjort i en hel del år i Vesten, men at det nye er, at det nu er kommet et niveau højere op med Folketinget som toppen af kranssekagen: »Det er jo klart, at når ramadanen kommer på banen i en folketingsmæssig sammenhæng, så er der lagt op til en værdi- og magtkamp,« udtaler han og påpeger, at der også bliver afholdt en gudstjeneste ved åbningen af Folketinget, hvor det er frivilligt at deltage: »Det er jo fuldstændig det samme med ramadanmiddagen på Borgen. Jeg vil endda mene, at det er mindre religiøst tyngt end gudstjenesten, fordi det hverken er et ritual, der kræver en religiøs specialist til at afholde arrangementet eller indeholder prædikener,« siger lektoren og understreger: »Det er bare et måltid, som finder sted under ramadanmåneden.« Thomas Hoffmann er ikke bange for at give sin politiske holdning til kende og mener da også, at ramadanmiddagen bør kunne afholdes i Folketingets regi, især når det er frivilligt og et ikke-ekskluderende arrangement: »Jeg mener, at de gode effekter ved ramadanmiddagen langt opvejer de eventuelt filosofiske, teologiske kvababbelser, man kunne få over det. Det er et rigtig godt politisk samfunds-fremmende signal, at vi alle sammen kan spise sammen trods forskellighed men samtidig også markerer, at vi er forskellige på nogle punkter.«

Teologi som akademisk fag og livsprojekt

Den 18. juli i år hed det i en stort opsat artikel i Kristeligt Dagblad, at de »bibeltro« teologiuddannelser på Menighedsfakultet i Aarhus og Dansk Bibel-institut i København stod til at miste tilladelsen til at udbyde bacheloruddannelser. Figen-Bladet har mødt fakultetslederen på den omdiskuterede uddannelsesinstitution Menighedsfakultetet i Aarhus, Jørn Henrik Olsen, til en samtale om en storm i et glas vand og teologiens egenart i verden af i dag.

FOTO | SUSTE BONNEN

Leder af Menighedsfakultet Jørn Henrik Olsen lægger vægt på en teologi der er eksistentielt og samfundsmæssigt relevant.

ORD | JOHAN CHRISTIAN NORD
Fakultetsleder på Menighedsfakultetet (MF) Jørn Henrik Olsen har været en travl mand i løbet af sommeren. Han er det også i øjeblikket og virker heller ikke til at have lyst til at holde op med at være det. Da rygterne i forlængelse af Kristeligt Dagblads "afsløring" af, at alle præster efter al sandsynlighed nu skulle tage deres uddannelse på et af de to universitære teologiuddannelser på Københavns Universitet og Aarhus Universitet begyndte at svirre, fik Jørn Henrik Olsen travlt med at mane til besindighed og forklare sit syn på sagen: »Der er ingen dækning for dette i virkeligheden; og overskrifterne har heller ingen forbindelse til det faglige niveau på MF,« siger han og uddyber: »University of Wales' beslutning om ikke

at fortsætte samarbejdet med MF er alene en følge af universitetets sprogpolitik og skyldes således et ønske om kun at udbyde uddannelser på engelsk og enkelte andre hovedsprog som tysk, arabisk og mandarin.«

EJ EN STRID OM FAGLIGHED

At sprogpolitikken er den direkte årsag til samarbejdets ophør fremgår ganske vist af artiklen i Kristeligt Dagblad, men der har ikke desto mindre floreret rygter om, at universitetets beslutning også skulle have forbindelse til fagligheden på selve teologiuddannelsen på MF. I artiklen nævnes det således, at »En BBC-udsendelse [efteråret 2010] satte kritisk fokus på, hvordan universitetet certificerer tvivlsomme uddannelser i hele verden.« Og Jørn Henrik Olsen

gentager med patos, at denne sammenknytning absolut intet har på sig. En vigtig del af hans begrundede afvisning udgøres af, at der i juli 2010 blev lavet en omfattende, uvildig undersøgelse af uddannelsens niveau. Evalueringsrapporten, der er skrevet af seks faglige eksperter ved seks forskellige og helt almindelige sekulære britiske universiteter, var entydigt positiv. Evalueringen skete ud fra forskellige parametre, fx de studerendes kritiske refleksionsniveau, fortæller han. Eksempelvis påpeger han, at det i den vurdering, man modtog, blandt andet hed, »at delegationen anser bacheloruddannelsen for at være robust akademisk med et ekstremt højt fagligt niveau«. Derudover konstaterer han, at den tilsynsførende fra University of Wales ud fra en samtale med en

række studerende ytrede at, »de var langt mere reflekterede end forventet i forhold til, hvor langt de var kommet i deres studier«, samt, hvilket måske kan vække overraskelse og bestyrtelse i anderledes sindede teologiske miljøer, at »deres svar var i overensstemmelse med gedigen mainstream teologi.«

ARBEJDET FORTSÆTTER

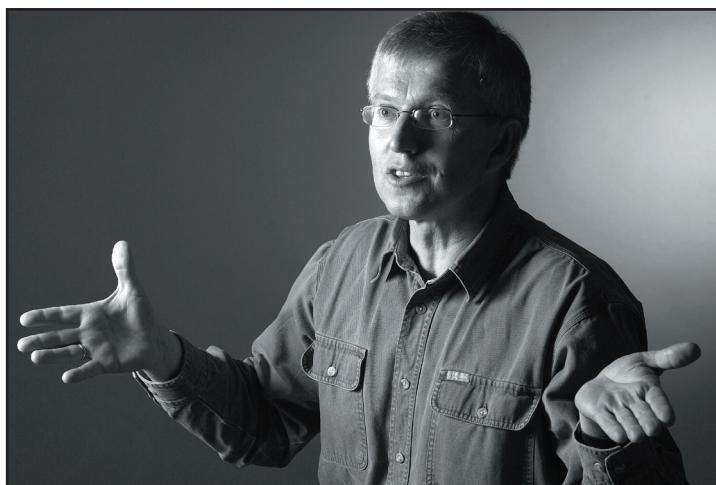
Foreløbig er den årgang sikker, der netop har påbegyndt sin bacheloruddannelse, men herefter udløber licensen fra University of Wales, og MF er henvist til at søge andre samarbejdspartnere for at sikre fortsættelsen af uddannelsen. En mulighed ville være at omlægge uddannelsen til at blive udbudt på engelsk. Jørn Henrik Olsen afviser imidlertid, at dette skulle være en tjenlig model for det videre arbejde på MF: »Der er ikke planer om, at vi skal gå over til engelsk. Det ville være underligt, hvis man skulle udføre præstetjeneste og havde modtaget al sin formgivning på et andet sprog end modersmålet. Forskning viser, at meget går tabt i den sproglige dannelsesproces, hvis hele uddannelser foregår på fremmede sprog.« På trods af det opsagte samarbejde med University of Wales er Jørn Henrik Olsen imidlertid ingenlunde i tvivl om, at MF vil komme til at fortsætte arbejdet med en akademisk bacheloruddannelse, der styrker de studerende i en »teologi for kirken«, som det hedder i deviseagtig form på institutionens hjemmeside: »Vi har kontakter til flere gode højt rangerende universiteter og har lige nu gang i et sonderingsarbejde for at finde den bedste løsning,« udtaler han og forsikrer om, at man vil lade høre fra sig, når en konkret model er udarbejdet inden et nyt optag af studerende i 2013.

EN SAMFUNDSRELEVANT TEOLOGI

Men hvad er MFs ærinde egentlig? Hvorfor mente man, at der var og fortsat er behov for endnu en teologiuddannelse

i Aarhus? Som ordvalget i Kristeligt Dagblads artikel antyder, drejer det sig om en uddannelse, der lægger vægt på Skriften og en forpligtende beskæftigelse med denne. Netop dette fremgår af institutionens vedtægter, hvori det i §2 hedder, at arbejdet »bygger på Bibelen og vor kirkes bekendelse«, samt at Bibelen forstås som »Guds ord, blevet til under Helligåndens inspiration og ledelse«. I Jørn Henrik Olsens optik betyder en sådan besindelse på Bibelen ikke, at der gives afkald på videnskabelighed: »Vi vil gerne repræsentere og dyrke den klassisk teologiske uddannelse, men samtidig vil vi også noget mere,« forklarer han og fortsætter: »Teologien skal ikke kun være et nørdet akademisk projekt, men må også må være et eksistentielt livsprojekt, hvorfor den også må hellige sig en kommunikations- og formidlingsopgave, hvor man bringer sig i forbindelse med samtiden og de spørgsmål, der rører sig.« I denne forbindelse er det magtpåliggende for fakultetslederen at vægtlægge, at teologien ikke bør lukke sig om sig selv, men altid må søge ud over kanten af det snævert akademiske og i denne forbindelse vedstå at have part i den sag, den forholder sig til, hvilket Jørn Henrik Olsen søger at anskueliggøre med en allegori fra boldspillets verden: »Der er forskel på, om man er fodboldspiller på banen eller journalist, der neutralt skal regi-

strere, hvordan kampen udvikler sig og lignende. Vi vedkender os gerne at være medspillere, der befinder sig på banen og giver kamp til stregen.« I forlængelse af denne opfattelse af teologiens hverv ønsker Jørn Henrik Olsen at sætte fokus på den teologiske refleksions relevans i en bredere sammenhæng end den kirkelige: »Jeg opfatter det frem for alt som uddannelsens ærinde at uddanne reflekterede praktikere, der på grundlag af deres faglighed og eksistentielle ballast kan være kompetente teologiske samtalepartnere og indgå i en bred vifte af sammenhænge i en foranderlig verden. Teologien skal sigte på kirken, mennesket og verden,« afslutter han. Hvilken aftale, MF ender med at indgå og med hvilken institution, er et åbent spørgsmål, men at arbejdet fortsætter efterlades man ikke i tvivl om, hvilket også den massive udbygning af MFs faciliteter på Katrinebjergvej 75 – blot et stenkast fra Tåsingegade – vidner om.

»Der er forskel på, om man er fodboldspiller på banen eller journalist, der neutralt skal registrere, hvordan kampen udvikler sig og lignende. Vi vedkender os gerne at være medspillere, der befinder sig på banen og giver kamp til stregen,« udtaler Jørn Henrik Olsen til FigenBladet.

Bliv skribent på religionidanmark.dk

I 2011 etableres web-portalen religionidanmark.dk ved Aarhus Universitet. Den skal give studerende, undervisere, journalister og almindeligt interesserede danskere adgang til saglig og velformidlet viden om de godkendte og anerkendte trossamfund i Danmark.

Du kan blive skribent på religionidanmark.dk, hvis du er studerende på religionsvidenskab eller teologi og har gode formidlingsevner.

Du forpligter dig til at skrive om minimum ét af de godkendte eller anerkendte trossamfund i Danmark og vil i processen blive fagligt og formidlingsteknisk coachet af en fagredaktør og af redaktøren for religionidanmark.dk

Dit udbytte:

- Du opnår yderst relevante kompetencer og erfaringer til dit CV
- Du får publiceret en eller flere artikler
- Du bliver bedre til at formidle dit fagområde populært
- Du kommer til at indgå i et inspirerende fagligt formidlingsamarbejde med andre studerende og forskere

Indsatsen er ikke lønnet.

Vil du deltage i projektet, eller er du interesseret i at vide mere, så kontakt redaktør og projektkoordinator Peter Fischer-Nielsen på 26 85 67 28 eller pfn@teo.au.dk.

PH.D.-FORSVAR TEOLOGI

Healing Accounts in *Vita Antonii* and *Vita Hilarionis*

v/ cand.theol. Thorsten Rørbæk

Onsdag den 21. september kl. 13.15-16.15
Auditorium 2, Bygning 1441
Faculty of Arts

Leder af forsvarshandlingen:

Ph.d.-skoleleder Johnny Laursen, Faculty of Arts, Aarhus Universitet

Bedømmelsesudvalg:

- Lektor Jakob Engberg, Afdeling for Kirkehistorie og Praktisk Teologi, Faculty of Arts, Aarhus Universitet (formand)
- Professor, Dr. Uta Heil, Institut für Kirchengeschichte, Fachbereich Theologie, Universität Erlangen-Nürnberg, Tyskland
- Professor, Dr. Tobias Georges, Georg-August-Universität, Forschungszentrum EDRIS, Universität Göttingen, Tyskland

Vejleder:

Lektor Anders-Chr. Lund Jacobsen, Afdeling for Systematisk Teologi, Faculty of Arts, Aarhus Universitet

Ny ph.d. stipendiat i nanoetik ved Center for Bioetik og Nanoetik

AF ANNA JULIE RASMUSSEN

Pr. 1. maj 2011 er Anna Julie Rasmussen begyndt i et ph.d.-projekt om nanoetik ved Center for Bioetik og Nanoetik. Julie er 25 år gammel og blev cand. scient. i nanoscience fra Aarhus Universitet i september 2010.

Julie har specialeretning i molekylærbiologi og lavede sit speciale med titlen 'Toxicity and ethical considerations of nanoparticles'. Det var et studie der kombinerede laboratoriearbejde med et case study inden for etik. Julie arbejdede på Institut for Miljø- og Arbejdsmedicin på Aarhus Universitet med Professor Herman Autrup som vejleder.

I sit ph.d.-projekt vil Julie ligeledes kombinere sin naturvidenskabelige baggrund med studier i etik. Dette bliver i form af et naturvidenskabeligt studie af karbon nanorør og deres egenskaber og anvendelsesmuligheder, kombineret med en etisk vurdering af brugen af disse inden for forskellige områder. Til grund for en sådan vurdering kommer til at ligge en grundig og kritisk analyse af de fire bioetiske principper udviklet af de amerikanske bioetikere Tom L. Beauchamp og James F. Childress.

Baggrunden for en kombination af det naturvidenskabelige med et studie i etik er Julies store interesse for begge sider af nanoteknologien og opfattelsen af, at grænsefladen mellem de to discipliner er rigtig spændende. Etikken er et meget vigtigt aspekt af forskningen indenfor nanoteknologi, og det er vigtigt at have en faglig forståelse for både naturvidenskaben og etikken for at kunne kommunikere med begge sider for derigennem at frembringe en dialog mellem forskere fra de to meget forskellige discipliner.

Udover sin store interesse for arbejdet på grænsefladen mellem naturvidenskab og etik interesserer Julie sig i høj grad for formidling, hvilket hun også ser frem til at bruge under sit ph.d.-studie.

FROKOSTMØDER

Frokostmøder i Grundtvig Centeret

Efterårssemestret 2011

21. september

"Et eksistentielt frihedssyn hos N.F.S. Grundtvig" v/ Esben Lunde Larsen, ph.d.-studerende, Vartov

9. november

"Grundtvig and T.C. Chao as Public Theologians" v/ Wen Ge, ph.d.-studerende, Grundtvig Centeret, AU

16. november

"Formens betydning i Grundtvigs salmer" v/ Lea Maria Lucas Wierød, ph.d.-studerende, Grundtvig Centeret, AU

Alle møder finder sted onsdage kl 12-13 i Glasburet, bygn. 1442

Frokostmøder i Center for SamtidsReligion

Efterårssemestret 2011

20. september

Marie Thomsen: Fra empirisk observation til teologisk refleksion

27. september

Peter Lodberg: Towards a constitution for the Danish National Church

4. oktober

Martin Riexinger: Islamic creationism

Alle møder finder sted tirsdage kl 12-13 i Glasburet, bygn. 1442

Hvem har spist af K. Olesen Larsen?

AF UFFE HOLMSGAARD ERIKSEN, PH.D-STIPENDIAT

For noget tid siden skulle jeg gøre en kopi af en af tidehvervs-fædrene Kristoffer Olesen-Larsens prædikensamling »Ordet om Gud.« Bogen, der blev udgivet i 1933 på Tidehvervs Forlag, er for længst udsolgt og efter sigende umulig at opdrive antikvarisk. Åbenbart en rigtig sællert.

En af mine studiekammerater, som nu er sognepræst i det vestjyske og sværmer lidt for det gamle, oprindelige Tidehverv, ønskede sig brændende denne samling prækner, og jeg lånte den derfor på teologisk bibliotek for at kopiere den. Da jeg var nået til side 84, opdagede jeg til min store forbavselse, at siderne 85-94 manglede! De var nærmest skåret ud. Så min studiekammerat måtte nøjes med en amputeret kopi.

Da jeg nogle uger efter var til seminar på Teologisk Pædagogisk Center i Løgumkloster, faldt jeg tilfældigvis over en komplet udgave, som stod på en hylde med tag-selv bøger, der var doneret fra et forhenværende præstebibliotek. Den stod mærkeligt nok som en anden gøgeunge i reden sammen med en masse fromme og opbyggelige skrifter af bl.a. C. Skovgaard-Petersen. Nuvel, jeg snupede den fluks fra hylden og har siden doneret den til biblioteket her på stedet. Bibliotekarerne kunne i den forbindelse fortælle mig, at bogen ofte har været udlånt! Jeg har naturligvis også sendt en kopi af de manglende sider til præsten i det vestjyske.

Dog har det store mysterium om de manglende sider affødt en række spørgsmål: Var det mon en forbitret missionsmand, der i vrede havde flået dem ud? Eller er der, bogens popularitet taget i betragtning, snarere tale om en Olesen-Larsen-af-ficianado, der ville tiltuske sig et særligt relikvie, måske fordi vedkommende havde taget idéen om tekstuel kannibalisme for alvorligt? Man er jo som bekendt, hvad man spiser. Mysteriet består, men lad det være en opfordring til først og fremmest ikke at besudle biblioteksbøger med kragetæer og streger, endsige rive sider ud.

SEMINAR

Protestantisme og kætteri

Åbent seminar

v/ Protestantisk Teologi

9.00-16.30

Mødelokale 1

Frederik Nielsens Vej

INFORMATION

Forlaget Teoltryk

Teoltryk er dit lokale, teologiske forlag på universitetet. Vi sælger sproglige kommentarer til de nytestamentlige skrifter, interessante hæfter, der kredser om alle tænkelige teologiske emner, samt specialer.

Desuden har vi nylig overtaget en del af det hedenfarne Dialogcenters udgivelser.
Rimelige priser og behagelig betjening garanteres.

Åbningstid i efterårssemestret er torsdag kl. 12.00-13.15 (lukket uge 42).
Besøg vores butik i lok. 210 ved siden af Glasburet.

Se mere på www.teoltryk.dk

De dødes rige

Det Teologiske Fakultet er dødt. Afdelingerne for Systematisk Teologi, Eksegese og Kirkehistorie/ Praktisk teologi er døde. Selv Årsfesten er død. Døden er overalt omkring os, og jeg kan have svært ved at huske, hvorfor det egentlig skulle gå så galt. Vi her på FigenBladet forsøger at holde fanen højt for en stund, men lykken er som bekendt lunefuld, og glæden er så kort.

FigenBladet, der har været tilknyttet Det Teologiske Fakultet i knap 10 år, kan nemlig muligvis ikke fortsætte efter strukturreformen. I stedet vil der sandsynligvis komme nye, større studentermagasiner, der skal dække flere fag. Så når vi i denne udgave af FigenBladet på vores underholdnings-side spørger, om folk vil savne os, hvis vi lukker, er det ikke grebet ud af den blå luft. FigenBladet eksisterer nemlig muligvis ikke fra januar 2012. Med andre ord afgår FigenBladet måske ved døden ligesom meget andet i den apokalyptiske udviklingsproces.

Men inden det når så vidt, vil jeg gerne benytte lejligheden til at tale FigenBladets sag. For jeg må indrømme, at jeg ikke kan se ræsonnen i en eventuel lukning af et så velfungerende studentermagasin som FigenBladet – hvad enten det så er i tværfaglighedens eller økonomiens navn. Vi kører på et budget, der er en dråbe i havet i forhold til de finanser, der bliver jongleret med blandt ledelsen. Og derudover udlever vi ledelsens ideal om tværfaglighed.

For mig personligt har FigenBladet, udover det redaktionelle arbejde, været med til at åbne mine øjne for nye spørgehorisonter og forskningsfællesskaber. Desforuden er der mange faglige tiltag, forskningscentre og mange undervisere jeg ikke ville kende til, hvis ikke jeg havde deltaget i redaktionsarbejdet og båret den viden videre til studerende i artikler til bladet.

I øvrigt mener jeg, at hvis man ender med at lukke FigenBladet til fordel for større og bredere favnende studentermagasiner, vil interessen blandt studerende sandsynligvis ryge fløjten, for sådanne magasiner skal ikke orientere sig særlig overordnet og alment, førend ingen ønsker at samle det op og læse det. Hvis fokuset bliver for diffust, vil studerende ikke finde et magasin vedkommende og ikke identificere sig med det, og så er idealet om tværfaglighed varm luft, da ingen vil stifte bekendtskab med det.

- Hans Nørkjær

Fuldt hus

AF TROELS NØRAGER

Sommerperiodens stilhed og tomme gange er blevet afløst af liv, latter og forventningsfulde nye studerende. Det er skønt, at huset nu igen summer af aktivitet – og vi er oven i købet i den lykkelige situation, at vi kan melde 'fuldt hus!'. Blandt de tre uddannelser, som har hjemme her på det gamle hospital, har især teologi denne gang fået et rigtig godt optag, sådan at vi nu kan sige, at vi lever op til vores målsætning om at optage ca. 100 teologistuderende om året.

Til alle nye russere – uanset om I studerer arabisk, religionsvidenskab eller teologi – vil jeg sige: Hjertelig velkommen her – og tak for den store tillid, I har vist os ved at vælge netop vores uddannelser. Vi skal gøre alt, hvad vi kan for at leve op til jeres tillid.

I ankommer til et Aarhus Universitet, der befinder sig midt i en omfattende, faglig og organisatorisk forandringsproces. Og det vil I uundgåeligt komme til at mærke her i jeres første studieår, specielt når I skal i kontakt med administrationen. Jeg beder om jeres forståelse og tålmodighed i denne lidt vanskelige overgangssituation. Hvis I (og vi alle) holder ud, så er der ingen tvivl om, at det hele ender godt og lykkeligt. Og som studerende vil I kunne se frem til at få løst alle jeres administrative henvendelser på ét og samme sted, nemlig i det kommende fælles studiecenter.

Vi er kendt for – og stolte af – at have et rigtig godt studiemiljø: Lad mig her blot fremhæve biblioteket (med dets mange studiepladser), vores café bestyret af Gitte, samt ikke mindst den uforlignelige fredagsbar, Theos Bar. Brug det hele (drik dog med omtanke, så det ikke går ud over hovedsagen, som altid vil være studierne og jeres dannelse) og del det med hinanden. Et godt studiemiljø forudsætter gode, fysiske rammer og dygtige og fagligt engagerede mennesker. Dem har vi. Men et godt studiemiljø er også afhængigt af fagligt og socialt aktive studerende, der har lyst til at udveksle tanker med hinanden og med deres undervisere.

Velkommen til det nye semester!

FOTO | MEDIEAFDELINGEN MOSGAARD

Reformatorisk Teologi

Gennem de sidste par år har en lille forskergruppe med navnet Reformatorisk Teologi langsomt vokset sig stor. Undervejs har den bidraget til at placere Aarhus Universitet på det "lutherske verdenskort". Historien om forskergruppen Reformatorisk Teologi er historien om, hvordan en lille gruppe med en god idé på få år bliver til en stor gruppe med mange gode ideer.

FOTO | MEDIAFDELINGEN MOSGAARD

AF BO KRISTIAN HOLM

Reformatorisk teologi, forstået som den teologi, der befinder sig i traditionen fra reformationen, har mange ansigter. Det har reformatorisk teologi nok i virkeligheden altid haft, lige fra dens eksplosive begyndelse i Wittenberg i begyndelsen af det 16. århundrede, hvor Luther og Melanchthon gav den hver sit præg. Stiller man skarpt på det 20. århundrede, så sætter én version af reformatorisk teologi mere end nogen anden standarden for, hvad god luthersk teologi er. Dialektisk teologi præger i høj grad forståelsen af, hvad det vil sige at være luthersk. Den tyske teolog og lutherforsker Gerhard Ebeling bliver for mange indbegrebet af luthersk teologi. Hen imod århundredets afslutning bliver det 20. århundredes mainstream-Lutherdom imidlertid udfordret. "Den finske Lutherforskning" bliver et begreb, som afhængig af teologisk standpunkt ses som Lutherdommens længe ventede

fornyelse eller som en problematisk misforståelse af Luthers teologi. "Den finske Lutherforskning" gør op med, hvad de ser som Ebeling-traditionens ensidige fokus på syndsforladelse og forensisk retfærdiggørelse. Luthers egen forståelse af retfærdiggørelsen indebærer i den finske læsning også en reel fornyelse af mennesket – en fornyelse, der baserer sig på et reelt guddommeligt nærvær i den troende. Den forensiske retssalsterminologi er ifølge forskerne fra Helsinki alt for begrænset og tager ikke hensyn til de ontologiske aspekter ved Luthers forståelse af retfærdiggørelsen.

LUTHERDOMMEN I OPBRUD

Uanset om man kan tilslutte sig den finske Lutherlæsning eller ej, markerer den et opbrud i den lutherske teologi. Den dukker op på et tidspunkt, hvor Lutherdommen er i gang med at skifte hovedsprog. Hvor ambitiøse lutherske teologistuderende fra USA tidligere tog til Tübingen eller Heidelberg for at blive skolet i god tysk universitetstradition, bliver de nu i høj grad hjemme og ser ikke længere Tyskland som Lutherdommens centrum. Engelsk overtager rollen som Lutherdommens internationale sprog. Omkring årtusindskiftet er Lutherdommen derfor i høj grad en konfession i opbrud. Det var baggrunden for, at der i 2003 blev holdt en stor international konference på Aarhus Universitet om fremtidens lutherske teologi. Konferencen var på mange måder en succes og resulterede blandt andet i bogen *The Gift of Grace: The Future of Lutheran Theology* (Minneapolis 2005), der tog temperaturen på den aktuelle Lutherdom. Bogen viste samtidig eksempler på, hvordan Luthersk teologi udvikler sig forskelligt i forskellige kulturer. Netop samspillet eller modspillet mellem kultur og teologi er et felt, der åbner teologien ud mod andre fag.

DANNELSEN AF EN FORSKERGRUPPE

På Det Teologiske Fakultet var vi dengang flere, der syntes, at konferencen havde skabt et momentum, det var værd at udnytte. Ved hjælp af nogle små tilskud fra Aarhus Universitets Forskningsfond afholdt vi et lille seminar med nogle af de toneangivende lutherske teologer fra Europa. Vi var interesserede i, hvordan sammenhængen mellem retfærdiggørelseslære, gaveforståelse og ontologi kunne forstås. Det var nemlig for os at se et spørgsmål, der gik lige til kernen af den transformationsproces, som luthersk teologi befandt sig i. I 2007 fik gruppen to års finansiering fra Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation, som blev brugt til at konsolidere og udbygge gruppen. Der blev arrangeret flere seminarer med international deltagelse. Og gruppen fik nu både ph.d.-studerende og en post.doc. tilknyttet. To af dem var oven i købet eksternt finansierede og på det moderne universitet, er det noget af det fineste! Samtidig begyndte medlemmer af forskergruppen at blive involveret i samarbejde med forskere fra andre universiteter, der var interesserede i reformatorisk teologis udvikling og dens samspil med kulturen.

FORSKERGRUPPE MED VOKSEVÆRK

I dag er der 16 forskere fra mange forskellige fag tilknyttet Reformatorisk Teologi, og navnet justeres derfor snart, så det bedre afspejler gruppens bredde. Medlemmerne kommer i dag fra dogmatik, etik og religionsfilosofi, praktisk teologi, religionsvidenskab, kirkehistorie og historie. Dertil kommer to adjungerede professorer, nemlig direktøren for Det økumeniske Center i Strasbourg, Theodor Dieter og professor Vítor Westhelle fra Chicago. Fælles for medlemmerne er, at de uanset fag er interesserede i enten reformatorisk teologi eller dens indvirkning på samfund og kultur. Det tværfag-

lige element i Reformatisk Teologi har fra begyndelsen været vigtigt. Jeg har selv været optaget af, om almene gave-teorier kunne bruges til at blive klogere på de indre logikker i Luthers teologi. Og hvis nu kernen i teologien kan udfoldes ved hjælp af begreber hentet fra det sociale liv, så kan bevægelsen også gå den modsatte vej. Teologiske tankefigurer kan virke prægende på samfundsudviklingen. På den ene side forekommer dette indlysende. På den anden side er det uhyre vanskeligt at besvare spørgsmål om, hvordan det præcist sker. Hvilken rolle spiller luthersk teologi fx for udviklingen af velfærdsstaten? Ingen overhovedet, vil nogen sige, mens andre vil pege på det åbenlyse sammenfald af konfessionsgrænser og forskelle i socialforsorg. Ved at inddrage den vekselvirkning, der sker, mellem teologisk udvikling og samfundsudvikling, kan teologien blive klogere på, hvordan dens indhold påvirker omverdenen, og på hvordan omverdenen påvirker dens indhold. Om godt fem år er der 500 års reformationensjubel. Forskergruppen Reformatisk Teologi regner med, at et samarbejde mellem

bl.a. teologi, religionsvidenskab og historie kan gøre os temmelig meget klogere på lutherdommens indvirkning på det danske samfund.

LUTHERFORSKNING I FREMTIDEN

Som teolog er det et sjovt felt at arbejde i. For man kan blande sig i den tværfaglige diskussion uden at holde op med at være teolog. Tværtimod er det tydeligt, at uden det teologiske perspektiv på samfundsudviklingen, så mangler der en væsentlig komponent. Historiske lutherstudier og aktuelle spørgsmål i luthersk teologi bliver relevante i mange forskellige sammenhænge. Skuer man

ud i fremtiden, så bliver det teologisk interessante spørgsmål, hvor luthersk teologi bevæger sig hen. Vil den splittes yderligere i en konflikt mellem progressive og konservative? Vil den særligt lutherske karakter ved den danske folkekirke blive ved med at være tydelig, eller vil det nedtones som i den svenske kirke? Vil samfundstyper med rod i andre konfessionskulturer forandre Danmark på længere sigt? Spørgsmål er der nok af. Vi bliver ikke færdige med at besvare dem lige med det samme.

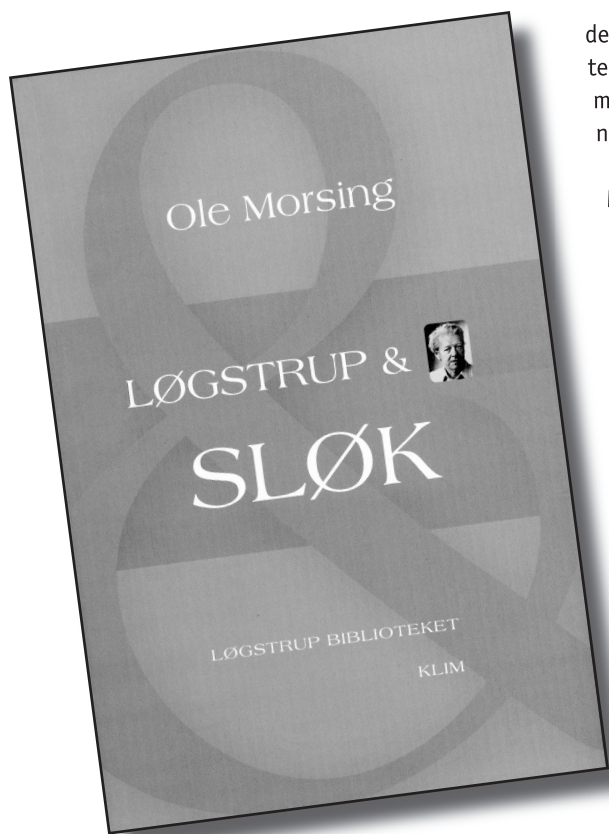

FOTO | BO KRISTIAN HOLM

Den solide tyske teologi, der dominerede luthersk teologi i det 20. århundrede og som i Gerhard Ebeling havde en toneangivende repræsentant, sætter ikke længere standarden for, hvad god luthersk teologi er. Hvad der i fremtiden vil sætte standarden, er der endnu ingen, der ved. Nogle frygter, at det i fremtiden bliver vigtigere at sælge sig selv så smart som muligt end om at læse og skrive tykke bøger.

Gensyn med den kolde krig

Idéhistoriker Ole Morsing har udgivet en bog om krigen mellem Løgstrup og Sløk, der udkæmpedes af tinsoldater bevæbnet med løst krudt.

AF MATTIAS SKAT SOMMER, STUD. THEOL.
På bogens første side indrømmer Ole Morsing, at det er hans klare opfattelse, at K. E. Løgstrups og Johannes Sløks »opfattelser på alle væsentlige punkter er modstridende«. Det kommer aldrig til at stå helt klart, hvorfor bogen så er skrevet. Morsing ønsker at fremstille de to i et såkaldt "kampperspektiv", ganske vist ikke for kampens egen skyld, men for at »bidrage til den debat og konflikt, der altid [...] vil udspille sig mellem mennesker«. Jeg måtte desværre sande, at der ikke var megen kamp at spore på bogens godt 130 sider. På s. 20 introduceres ellers en mur, som jo er en udmærket rekvisit i krig. Morsing refererer til Sløks afskedsforelæsning som professor i Etik og Religionsfilosofi i 1986, hvor han på en tavle tegnede en streg for at indikere en mur. På den ene side af strengen tegnede han et kryds, på

den anden side et spørgsmålstegn. Mennesket er krydset, mens Gud er spørgsmålstegnet, »das ganz Andere«.

MR. LØGSTRUP, TEAR DOWN THIS WALL!

Sløk mener i Ole Morsings parafase, at filosofiens og teologiens utallige forsøg på at udgrunde spørgsmålstegnet er nonsens. Metafysik er snak, og således også Løgstrups tænkning, for det at bygge en mur er problematisk, da mennesket herved trækker Gud ned på et niveau, hvor han intet har at skaffe. Murbyggerier er skabelse af mening, men for Sløk at se er der just ingen sådan. Tilværelsen er det absurde »indbe-

grebet af enhver murs fravær«, men her lader Løgstrup sig ikke standse. Morsing citerer på s. 28 Løgstrups værk *Skabelse og tilintetgørelse*: »Der er en metafysik, i hvilken vi tænker os, at universet er lutter øjne og øren og ikke blindt og stumt.« At tyde fænomenerne i verden kan være at bygge mure, og Morsing har ret i at påpege, at murbyggerier ikke nødvendigvis er problematiske for Løgstrup, hvis religiøse tyding indebærer, at noget, der er skabt – ikke af mennesket selv – skal tydes. Sløk taler hellere om *forståelse*, der er menneskeligt betinget og ikke kan bruges til at udgrunde Guds væsen med.

DEN KAMPLØSE KAMP

Efter et par kapitler, hvori de grundlæggende uenigheder mellem de to skitseres, følger nogle afsnit, hvor Ole Morsing forsøger sig med sin krigsmetaforik. Men han rammer skævt i det mål, han selv udstak; på trods af en række

konfrontationer og en ikke-angrebspagt mellem Løgstrup og Sløk opretholdes kampperspektivet ikke. Det er kedeligt at få først Sløks holdning til et givet emne præsenteret på lidt plads, hvorefter Løgstrups modsatte holdning fremsættes på lige så lidt plads. Hos Morsing er der snarere end krig tale om monolitisk blokpolitik. Flere steder er bogen præget af læsningsforstyrrende regibemærkninger: Læseren får fortalt, hvad Morsings næste træk er, og hvordan han vil udføre det. Det optager for megen plads i en bog, der på grund af sin størrelse nødvendigvis må være stramt disponeret.

ET SPØRGSMÅL OM SPROG

Sidst i bogen kommer fem meget velskrevne kapitler, der omhandler, hvad Ole Morsing ser som striden *par excellence* mellem blokkene: Hvad er det sproget gør, og hvordan hænger det sammen med verdensforståelsen og teologien? Hvem er det, der sanser, og hvad er det betinget af? Sløks sprogopfattelse er performativ: Det skaber, hvad det nævner. For Løgstrup er det så at sige universet selv, der taler. Vort ophav stemmer os på en *be-stemt* måde, for det er nemlig skabt. Så kan vi tale nok så meget om det; kendsgerningen ændres ikke. Krig? Morsing synes at mene, at Løgstrup og Sløk om hinanden vidste, at de ikke kunne enes om ret meget, så det lod de i det store hele være med! Dette er måske en kende ufrugtbar, da det gang på gang viser sig, at blokpolitik fører til alskens dårlighed. Mon ikke der er potentiale for et bredt samarbejde over den teologiske midte?

Løgstrup & Sløk,
Ole Morsing,
Forlaget Klim 2011,
142 s.,
199 kr.

Religionsfilosofi, mellem to discipliner

Lars Albinus' teologiske doktordisputats Religion, magt og kommunikation giver et religionsfilosofisk bud, på hvordan religionen skal betragtes i moderniteten ud fra en omfattende, nytænkende samlæsning af Habermas' kommunikationsteori og Foucaults magtanalytik.

AF SAMUEL SCHRIVER, STUD.MAG.

Forsidebilledet aftegner problematikken. Habermas ser forbi Foucault, og Foucault ser igennem Habermas. Man fornemmer antydningen af et smil hos dem begge. De to mestre fandt aldrig en kollektiv filosofisk ankerplads, og det er nu snart 30 år efter Foucaults død, at trådene kan udredes. Lars Albinus' disputats snor sig med metodisk årvågenhed og filosofisk åbenhed imellem Habermas' kommunikative rationalitet og Foucaults magtanalyse og inspicerer analogier, brudflader og faldgruber. Afhandlingen plæderer for en sammen-tænkning af begreberne, hvor magt ikke tænkes uden en kommunikativ indforståelse, og hvor kommunikation kun kan tænkes i en form for magtrelation. De to filosofier mødes i religionens tegnspektrum.

MELLEM TEOLOGI OG RELIGIONSVIDENSKAB

Problemet bliver, hvordan vi skal forstå religion i moderniteten. Religionsbegrebet fylder ikke meget i de to tankekomplekser, men ikke desto mindre har både Habermas og Foucault i de seneste år vundet større og større indpas i såvel teologiske som religionsvidenskabelige kredse. Albinus' afhandling er religionsfilosofisk og placerer sig metodisk mellem religionsvidenskab og teologi. Den religionsfilosofiske hermeneutik betegner først og fremmest en åbenhed, hvor teologi, filosofi og æstetik betragtes som uisolerede fragmenter af en samlet kulturkritik, en iboende erkendelse i den kritiske teori og post-strukturalismen, som indpræges dybt i afhandlingens fysiognomi. Således tager Albinus fat der hvor H.C. Wind slap, og man fornemmer også Løgstrup under overfladen, selvom den danske religionsfilosofiske tradition er underbetonet til fordel for en solid og omfattende analyse af de begreber, der ligger til grund for moderniteten: Magt og

kommunikation, fornuft og oplysning. Begrebet om Gud bliver i Albinus' optik, udover at være et modbegreb til afmagt, paradoksalt nok det ideale modbegreb til magt. Gud betegner den svagest og den stærkest tænkelige magt. Og selvom religion er indvundet i moderniteten på godt og ondt og står til fare for at krystallisere sig som en beherskende magtstruktur, er den også, ligesom den kommunikative handlen, en lytten, en åbenhed og en kritisk agtpågivenhed. Således nedbrydes også distinktionen mellem metode og stof.

VURDERING

Albinus' sproglige præcision og æstetiske referencer fører læseren gennem den begrebstunge kontinentalfilosofi uden forenkende deduktioner eller omsvøb. Der går et klart sigte gennem hele værket og dog er afhandlingen særdeles vellykket i sit forsøg på ikke at reducere det ekstensive tekstkorpus, den retter sig imod. Det er ikke en bog, der leder efter svar, den kalder på kritisk refleksion og hermeneutisk åbenhed, og den kræver det også af sin læser. Den dialektik, som leder læseren gennem et snirklet relief af betydninger, ender ikke i en syntetisk forstenet struktur, men snarere i en åben konstatering af religionens

genkomst, på én gang kritisk og normativ, religionsvidenskabelig og teologisk, med et værn om sekulariseringen og et håb til religionen.

Religion, magt og kommunikation – filosofiske overvejelser over religionens betydning i moderniteten i krydsfeltet mellem Foucault og Habermas, Lars Albinus, Aarhus Universitetsforlag 2010, 712 s., 498 kr.

Katolsk ungdom i Spanien

World Youth Day eller Verdensungdomsdagen (VUD) er en kæmpe pilgrimsfestival for alle verdens unge katolikker, som afholdes hvert 2. eller 3. år forskellige steder på kloden. Jeg var en af de katolikker, der deltog i dette års VUD i Spanien.

FOTO | MEDIAAFDELINGEN MOSGAARD

AF PH.D.-STIPENDIAT LEA MARIA LUCAS WIERØD
VUD foregår over ca. en uge, der leder hen imod søndagen med en messe ledet af Paven. Den 13. VUD, som i august afholdtes i Madrid, var fjerde gang, jeg hidtil har været med. Min første deltagelse i 2002 var samtidig sidste gang, pave Johannes Paul II forestod begivenheden. Johannes Paul II, som nu er saligkåret af den katolske kirke, er stifteren af VUD. Derfor er han også en slags skytshelgen for festivalen. Jeg rejste med foreningen Danmarks Unge Katolikker (DUK). Slaget indledtes med et par dage i Barcelona, hvor tiden gik med katekeser, messer og festlige indslag. Fx var der en stor koncert en af dagene, hvor der var nogle hundredetusinder til stede, og bannere med kors, billeder af Maria og af Benedict XVI sværmede rundt. Iøjnefaldende var også nogle flere meter høje Cola-flasker, som nok betød, at Coca Cola havde lagt en skilling til begivenheden. En af deltagerne stud.theol. Steffen Laursen bemærkede med en konvertits karakteristiske kækhed, at Coca Cola da også er indbegrebet af en katolsk sodavand: Den kan fås over alt, den smager altid ens, og modsat Pepsi har den aldrig skiftet logo.

UNIVERSALKIRKE OG INDIVIDUALISME

Sigtet med dette års VUD var bl.a. at styrke kirkens unge i følelsen af enhed og samhørighed over hele verden – en kærkommen oplevelse for os minoritetskatolikker i Danmark! I sin åbningstale i Madrid advarede Pave Benedict XVI mod at gøre, som mange unge gør i dag, nemlig at påtage sig selv at afgøre hvad der er sandt eller falsk, godt eller ondt. Han opfordrede til at bruge VUD til at sige ja, som Jomfru Maria, til noget større end os selv. Da DUKs gruppe senere havde en dansk katekese med Danmarks katolske biskop Cheslaw Cozon, lå dennes ord i tråd med pavens. Et spørgsmål fra salen lød: Hvad er kirkens største udfordring i dag? Biskoppen svarede med en (for ham ellers ikke karakteristisk) fyndig snarrådighed: Individualismen!

NY ENERGI TIL DEN GAMLE KIRKE

Et af VUDs formål er at give den trætte kirke ny styrke ved at mobilisere de unges energi. At Spanien var vært i år var ikke tilfældigt: Efter Francos styre har kirken i Spanien fået en negativ og reaktionær konnotation for mange. Med sine væltende masser af glade unge katolikker var VUD en forfriskning til den spanske kirke. Vi oplevede flere gange folks spontane taknemmelighed, når vi gik på gaden. Eller da vi gik i samlet pilgrimsfærd fra Madrid til en lufthavn udenfor byen, hvor den afsluttende pavemesse skulle holdes – her smed folk vand på os

med vaskebaljer fra deres vinduer, for at vi ikke skulle krepere i de ca. 40 graders varme. Til den afsluttende messe med knap 2 millioner mennesker, der var pakket tæt sammen og havde opmærksomheden rettet mod det store alter på en scene, følte man begivenhedens formål omsat til praksis. Man mærkede, hvad det vil sige at være en del af en (trods alt) stor og stærk universalkirke. Personligt mærkede jeg en tryghed ved, at vi i pave Benedikt XVI har en efterfølger af Peter, som ikke er bange for at sige, som han gjorde her: »Vi kan ikke følge Jesus på egen hånd. Enhver, som fristes til det, eller til at gå til troslivet med den individualisme, som er så fremherskende i dag, risikerer aldrig virkelig at møde Jesus, eller ender med at møde en falsk Jesus.«

FOTO | PRIVAT

Afslutningen på VUD blev markeret med en vågenat og en messe forestået af pave Benedict XVI. Sådan så et udsnit af den danske lejr ud på dagen for afslutningsmessen.

Der er flere ismer end De aner...

Hvis man er tilhænger af Luther, er man lutheraner, og hvis man er tilhænger af Grundtvig, er man grundtvigianer. Hvis man stemmer på blå blok, er man måske liberalist, og hvis man stemmer på rød blok, er man måske socialist. Suffikset 'isme' bruges til at danne navneord, der betegner større, holdningsprægede tankesystemer, ideologier eller overbevisninger. Af 'isme' afledes '-ist', der sammen med '-aner' også er et suffiks, der som prædikat bruges til at markere et tilhørsforhold. 'Isme' defineres ofte negativt, og mange synes for eksempel, det er skidt, hvis en muslim er islamist, eller hvem som helst er radikalist. Men hvad så, hvis den samme person er positivist eller optimist? Det kan være svært at hitte ud af, måske specielt i

disse valgtimer, hvor vi hører om socialisme, liberalisme, kapitalisme, radikalisme, parlamentarisme – og kom selv i tanke om flere. Det kan være svært at

vide, hvad der er godt, og hvad der er skidt. Og det kan være svært at afgøre, hvilken '-ist' eller '-aner' man selv er, så...

ILLUSTRATION | JACOB BECH JOENSEN

Vil du savne FigenBladet, hvis det lukker?

Ligesom så meget andet af det forhenværende på Aarhus Universitet, står FigenBladet til at lukke ved udgangen af 2011, hvis der ikke gives en ny bevilling. Vi har spurgt os omkring, om folk her på stedet vil savne os, hvis vi lukker.

ANNE HAMER PORS, STUD. MAG.

JA! Jeg synes, det er vigtigt, at der er et blad som er nærværende for de studerende her på stedet. Det er godt at kunne holde sig opdateret. Jeg mener, at der bliver taget vigtige emner op, som har relation til det, der er her på stedet. Det er også fedt, at det giver studerende mulighed for at engagere sig i redaktionsarbejde på FigenBladet. Jeg ser frem til at læse bladet hver gang.

SOLVEJG DAM-HEIN, STUD. THEOL.

FigenBladet har været kendetegnet ved gode interviews og fagligt relevante artikler. Der har været information om stort og småt på fakultetet, som man ikke har haft andre steder. Jeg synes, at der er brug for, at man fastholder en faglig og social profil blandt studerende og undervisere. Begge parter har haft en stemme i FigenBladet, og derfor er det vigtigt at bevare et magasin, som vi har adgang til at udtrykke os igennem.

FOTO | ALICE HELDING LAURSEN

KAMILLA DWIGHT MIKKELSEN, STUD. MAG.

På den ene side synes jeg, at det er godt, at der er en avis på fakultetet, fordi det er et lille sted, så det fremmer et tilhørsforhold til stedet. Men på den anden side har jeg aldrig rigtig læst bladet, så jeg kommer ikke til at savne det. Overordnet set synes jeg, at det er ærgerligt, at Teologisk Fakultet bliver ændret, og jeg kommer til at savne bladet som et symbol på Teologisk Fakultet.

SEPTEMBER	ARRANGEMENT	BESKRIVELSE
16.	9.00 - 12.00	Semesterstartfest Alle ansatte og studerende på Tåsingegade 3 er inviteret til denne sammenkomst, som byder på gudstjeneste, taler og pølsegilde (Foyeren/Aud. 1, bygn. 1441)
20.	12.00 - 13.00	Frokostmøde 'Fra empirisk observation til teologisk refleksion' v/Marie Thomsen, Center for SamtidsReligion (Lok. 238, bygn. 1442)
20.	19.30	Foredrag 'K.E. Løgstrups disputats' v/Kees van Kooten Niekerk, Teologisk Forening (Lok. 010, bygn. 1441)
21.	12.00 - 13.00	Frokostmøde 'Et eksistentielt frihedssyn hos N.F.S. Grundtvig' v/ Esben Lunde Larsen, ph.d.-studerende, Grundtvig Centeret (Glasburet, bygn. 1442)
21.	19.30	Foredrag 'Claude Lèvi-Strauss - Strukturalisme og Religionsvidenskab' v/ Hans Jørgen Lundager Jensen, RvF(Aud. 3, bygn. 1441)
27.	12.00 - 13.00	Frokostmøde 'Towards a Constitution for the Danish National Church' v/Peter Lodberg, Center for SamtidsReligion (Lok. 238, bygn. 1442)
OKTOBER	ARRANGEMENT	BESKRIVELSE
6.	19.30	Foredrag 'Findes der en kristen etik?' Debat mellem Thomas Reinholdt Rasmussen, Bjørn Rabjerg og Ulrik B. Nissen. v/ Teologisk Forening (Aud. 3, bygn. 1441)
7.	14.00 - 16.00	Møde og reception Afsluttende møde og efterfølgende reception v/ Forum Teologi Naturvidenskab
10.	16.00 - 18.30	Foredrag 'Vildmarksmyter – religion og den vilde natur' v/ Laura Feldt, Religionsvidenskabelig Forening (Aud. 3, bygn. 1441)
12.	9.00 - 16.30	Åbent seminar 'Protestantisme og kætteri' v/ Reformatorisk Teologi (Mødelokale 1, Frederik Nielsens Vej)
13.	19.30	Foredrag 'Biblens billedsprog i moderne salmer' v/ Lisbeth Smedegaaard Andersen, Studenterkredsen, Aarhus

For flere arrangementer se www.teo.au.dk/nyheder/arrangementer

Spændende arrangementer

PANELDEBAT OM DEN KRISTNE ETIK

Teologisk Forening inviterer til debat-aften mellem tre personer, der har forskellige perspektiver på spørgsmålet om, hvorvidt der findes en kristen etik. Spørgsmålet er bestemt ikke nyt, men med nye vinkler og tre forskellige ståsteder lægges der op til en interessant og begavet debat om dette aldrig uddebatterede emne. Deltag i en aften i diskussionens tegn, når sognepræst Thomas Reinholdt Rasmussen, lektor Ulrik Nissen og ph.d.-stipendiat Bjørn Rabjerg stiller skarpt på den kristne etik, eller mangel på samme *torsdag d. 6. oktober i Aud. 3, bygn. 1441.*

FOLKEKIRKENS FORFATNING. NYE TIDER FOR DEN DANSKE FOLKEKIRKE

Dr.theol. Peter Lodberg er inviteret af Center for SamtidsReligion til at holde et foredrag om Den Danske Folkekirke og den mulige udvikling henimod en folkekirkelig forfatning, som har ligget og ulmet i Grundloven siden dennes nedfældelse tilbage i det 19. århundrede. Er Den Danske Folkekirke ved at få opfyldt sin grundlovsfæstede bestemmelse om at få en forfatning, eller skal den fortsætte uden som hidtil? Peter Lodberg giver sit bud i dette foredrag, der fungerer som et frokostmøde i Center for SamtidsReligion *tirsdag d. 27. september i Glasburet, bygn. 1442.*

